

Bijdrage Fay van Zeijl

Bijzonder Academische Zitting 21 januari 2011

Introductie

Toen ik klein was speelden mijn zussen en ik erg veel spelletjes. Saaie zondagmiddagen werden zo iets dragelijker. Het ging alleen iets te vaak fout. Zodra één van ons dreigde te verliezen, werden de spelregels opeens omgebogen. Na drie kwartier monopoly riep één van ons drieën dat – Nee, je *won* juist als je eindeloos vast zat in de gevangenis. Het gevolg? Menig monopoly bord vloog bij ons door de huiskamer.

Gelukkig greep mijn moeder in. En voordat we enthousiast weer een bordspel op tafel legden moesten we eerst afspreken wat de spelregels waren. Want zo, werd mij verteld, werkt de Grote Mensen Wereld. Die wereld snapte ik als zevenjarige nog niet zo goed. Maar ach – dat kwam later wel.

De afgelopen maanden is gebleken dat ik – als 22-jarige – die wereld nog steeds niet snap. De wijze lessen die mij vroeger aan de keukentafel geleerd zijn, lijken immers niet altijd op te gaan. Tenminste, niet als het om studenten gaat die langer over hun studie doen.

Vanuit mijn positie als voorzitter van de studentenraad in Utrecht, wil ik graag iets vertellen over wie die langstudeerder nou precies is, over het veranderen van de spelregels van *dit* spel, en over wat deze regeling op de lange termijn betekent voor mijn medestudenten.

De langstudeerder

Ten eerste, wie is die langstudeerder? Ik stel u graag voor aan mijn huisgenoot. Op zoek naar academische verbreding, koos hij om, na University College, zich in te schrijven voor een bachelor klassieke talen. De jongen die aan het begin van dit academisch jaar enthousiast aan zijn tweede studie begon, zal aan het begin van het komende academisch jaar voor een nare, maar vooral dure, verrassing komen te staan.

Met hem nog duizend anderen. De student die vorig jaar vertraging opliep door een uitwisseling naar Amerika. De student die dit jaar zijn scriptie even uitstelde omdat hij een groot bedrijf stage kon lopen, de student die dit jaar voorzitter werd van zijn studievereniging. En ook, de student die hard traint voor de Olympische Spelen van 2012.

Maar laten we realistisch blijven. Niet iedereen is voorzitter of Olympisch kampioen. Tijdens de jaren als student gebeurt er meer dan academische vorming. De student is geen product dat na vier jaar de fabriek rolt. Het zijn jaren van verandering, waar in iemand eigen plaats in neemt als volwassenen in deze samenleving. en zodra wij de mogelijkheid tot persoonlijke ontwikkeling gaan minimaliseren is de balans zoek. Een universiteit levert personen af, niet diploma's.

Spelregels

In tweede instantie wil ik het graag hebben over de spelregels. Die worden momenteel tijdens het spel veranderd. Elke student die na zijn middelbare school zijn studieloopbaan heeft uitgezet, ziet die in één keer in het water vallen. Keuzes die een

aantal maanden, zo niet een aantal jaar, geleden zijn gemaakt krijgen achteraf een prijskaartje.

Is dit rechtvaardig voor de nu zittende student? Had de zevenjarige versie van mijzelf dit beleid verzonnen, dan was dit het moment dat het monopoly door de huiskamer vloog. Terug naar de keukentafel, zou mijn moeder zeggen. Eerst de spelregels, dan het spel.

Wat betekent dit voor de Nederlandse student op de lange termijn?

Tot slot wil ik het nog hebben over wat deze plannen betekenen voor de Nederlandse student op de lange termijn. De afgelopen decennia hebben universiteiten het bedrag per student alleen maar minder zien worden. Ondertussen brengt de economische globalisering wereldwijde concurrentie om talent, kennis en innovatie met zich mee. Nederland zakt weg.

Het is alsof we tijdens het potje Monopoly zicht hebben op de Kalverstraat, maar zien we hoe enkel studenten uit andere landen er op af gaan. Terwijl de rest van Europa doorspeelt, krijgen wij een onverwachte kanskaart door de regering aangeboden. "Geachte student, ga direct naar de gevangenis. Ga niet lang langs start. U ontvangt géén 200 euro."

Wat is de oplossing van dit probleem? Mogelijkheid één: we kunnen als land wachten tot het probleem zichzelf oplost en ondertussen toekijken hoe andere landen de Kalverstraat opkopen en als winnaar uit het spel komen. Mogelijkheid twee: we kunnen nu investeren om direct de gevangenis te mogen verlaten en de volgende ronde weer meedoen aan het spel.

Laat een ding duidelijk zijn. Wij, de Nederlandse studenten, wij willen wel. Investeer in het onderwijs, en deze generatie zal boven zichzelf kunnen uitstijgen. Geef ons de mogelijkheid om Nederland weer naar boven te trekken. Meet studiesucces niet langer in tijd, maar in kwaliteit. En die top vijf kenniseconomie, komt dan plotseling in zicht.

Hoogleraren, mijn dank is groot voor wat u allen vandaag laat zien. Maar het eindigt hier niet. Op het Malieveld staan momenteel naar schatting 15.000 tot 20.000 studenten. Ik vraag u, laat Nederland zien dat zij niet de enige zijn die opstaan tegen dit beleid. Ik vraag u, kom mee. En laat zien dat hoogleraar, docent, universiteitsbestuurder en student vandaag één zijn. Ik vraag u, gooi dat Monopoly bord door de huiskamer.